

Finlands Synskadade

FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA SYNSKADADES MEDLEMSTIDNING

8/12

4 Fotboll med
andra ögon

10 Matlagningskurs
för synskadade

16 Ny teknik skapar
konstgjord näthinna

Innehåll

Nr 8 september 2012

LEDAREN

3 Att söka rätt fokus

ARTIKLAR

4 Fotboll med andra ögon

9 Kallelse: Höstmöte

10 Matlagningskurs för synskadade

14 Utfärd till ett vackert Sydösterbotten

16 Ny teknik skapar konstgjord näthinna

KÅSERIET

18 Till min kompis

AKTUELLT

19 Aktuellt

23 Annonser: 40-årsjubileum

AKTUELLT I DISTRIKTEN

24 Aktuellt i distrikten

Finlands Synskadade

Finlands Synskadade är organisations-tidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 101. Nummer 9/2012 utkommer 25.10, deadline 4.10.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors. Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Robin Sjöstrand
Tfn 09-6962 3017

e-post: robin.sjostrand@fss.fi
Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:
FSS kansli, tfn 09-6962 300
e-post: kansliet@fss.fi

Pärbild: Kenneth Nylund sitter i kommentatorsbåset som han använder för att syn-tolka fotbollsmatcher i Mariehamn.
Foto: Heidi Hendersson

ISSN 0789-5739
Arkmedia, Vasa 2012

Att söka rätt fokus

Vi har alla varit små en gång och vi vet hur starkt jaget finns i ett barn. Hur ofta hör vi inte barn säga, eller skrika, ”jag vill, jag ska, jag får” och liknande. Jaget är det som är oss närmast redan som små. Sen hur starkt det utvecklas beror på omgivning och omständigheter. Första gången man hamnar att börja pruta på jaget är i dagis. Då börjar jaget ifrågasättas och jag får inte alltid min vilja igenom och det kan vara en förfärlig upptäckt.

Men trots allt är vardagen ganska inrutad ända tills vi går ut grundskolan. Då ställs vi plötsligt inför en situation där vi blir tvungna att göra vårt första stora val. Vad vill jag göra av mitt liv? Inom vilket område skulle jag vilja börja arbeta så småningom? Vill, och orkar jag över huvudtaget börja studera? Ja, frågorna är troligtvis fler än svaren just då. Ja, och hur är det med min självkänsla, vågar jag ta steget ut i stora världen? Vilka visioner har jag för mitt liv? Hur kan jag förverkliga mina drömmar?

Så småningom kanske jag hittar en partner jag vill leva med och kanske bilda familj och själv få barn. Hur fungerar jag tillsammans med andra? Själv har jag efter drygt 52 års livserfarenhet märkt att jaget fortfarande är mycket starkt. Hur gärna vill jag inte ha min vilja igenom och kunna känna att ”det gick igenom”? Samtidigt tror jag att ifall mitt fokus kan flyttas från mej själv till min medmänniska och jag kan fråga mej vilka behov han/hon har, så är belöningen i slutändan mycket större än en kort

tillfredsställelse av att få min vilja igenom.

Samma frågor står vi alla inför när vi går in i olika uppgifter i livet. Att vara med i en förening eller organisation innebär att många ”jag” ska komma samman och försöka göra ett bra arbete. Jag tror att det är av största vikt att vi ofta ställer oss själva den frågan, varför gör jag detta? Vad är min uppgift här i denna position och för vems bästa jobbar jag. Själv har jag de senaste 17 åren arbetat som självständig yrkesutövare med möjligheten att bestämma allt själv, på gott och ont. Samtidigt har jag saknat en arbetsmiljö där jag kan ventiler mina arbetsrelaterade problem.

Nu efter flera år i styrelsen för FSS och nu som ordförande, ställs samma frågor dagligen. Varför, för vem, och på vilket sätt? Om jag flyttar FOKUS från mej själv till dej, från oss till er, då har jag/vi kommit till insikt om vem jag/vi tjänar och varför. För att vi alla ska ha det lite lättare i vår vardag med olika slag av synnedsättning. Det är lättare att försöka förändra sej själv än att försöka ändra på andra och visst är det en större belöning när du och jag möter ett tack eller får ett glatt leende till svar än att få vår egen vilja igenom och känna endast en kort tillfredsställelse? Det enda som krävs är att FOKUSET flyttar från mig, till DIG! Låt oss alla pröva denna väg!

BENGT AHLVIK, ORDFÖRANDE
bengt.ahlvik@fss.fi

TEXT OCH FOTO: HEIDI HENDERSSON

Fotboll med andra ögon

På Åland kan alla uppleva fotboll. Sedan 2009 har föreningen Ålands synskadades medlemmar fått möjligheten att gå på hemmalaget IFK Mariehamns matcher i sällskap av en syntolk. Att ha någon som förklarar händelseförloppet är guld värt för de ivriga fotbollsentusiasterna.

– Jag är deras ögon. Jag måste prata om precis allt som händer på planen och på sidan om, säger Kenneth Nylund, som refererar flera matcher i månaden.

UTANFÖR WIKLÖF HOLDING arena i Mariehamn står syntolkaren Kenneth Nylund och väntar på stammisarna. Det är hemmamatch för IFK Mariehamn, som i kväll möter fruktade KuPS.

Det är en match fotbollsvrare på Åland ogärna missar. Kenneth har syntolkat för IFK i tre år och under åren har han hunnit bli bra bekant med de synskadade som brukar komma och titta på matcherna.

– Vi har fyra, fem stammisar. De brukar komma en halvtimme före matchen och jag brukar möta dem vid grinden, säger Kenneth.

Kenneth syntolkar tre till fyra matcher i månaden och njuter av varje, krävande stund.

– Det är förbannat kul! Men man måste älska fotboll, det är a och o.

Han har aldrig gått en kurs i syntolkning, utan är helt självlärd i det ovanliga yrket. Arbetet kräver ständig koncentration och Kenneth erkänner att det ibland kan vara tufft att hänga med i alla svängar.

– Det svåraste är när det går för fort. Man måste få med allt, det blir inget sammanhang annars.

Han säger att stress är den största fallgroppen.

– När man blir vanare, vet man att i vissa lägen kan man ta det lugnare.

Det som krävs enligt Kenneth för att bli en bra syntolkare är koncentration, inlevelse, entusiasm och engagemang.

– Man måste vara himla intresserad.

Han är ett ivrigt IFK-fan, men försöker att inte låta sina preferenser lysa igenom när han syntolkar.

– Jag försöker att inte vara partisk, men det kan vara svårt ibland.

Matcherna är två gånger 45 minuter, med en 15 minuters paus. Det blir alltså cirka en och en halv timme av konstant prat.

– Det blir ganska mycket, man blir torr i munnen. Jag måste dricka lite emellan. Men inte för mycket, för då måste man på toa, säger han med ett skratt.

▲ Genom öronsnäckan får åskådarna höra hur spelet nere på planen utvecklas.

Klockan börjar närma sig matchtid och publiken strömmar sakta in genom grindarna. Ur folkströmmen upptäcker Kenneth den första stammisen, Ann-Mari Mattson. Hon kommer gående tillsammans med sin make Stig Tore Mattson.

Hon ler brett när hon hör Kenneth och de två småpratar en stund. Ann-Mari har varit fotbollsintresserad sedan barnsben och det var faktiskt hon som värvade Kenneth till sitt extraknäck som syntolkare.

– Det var jag som tog initiativet. Det fanns syntolkning till teater och allt annat, så varför inte fotboll?

Hon pratade med Kenneths pappa, Fjalar Nylund, som också är medlem i Ålands synskadade. Fjalar tänkte i sin tur på sin sportintresserade son.

– De frågade om jag var intresserad och jag tackade ja, säger Kenneth glatt leende.

En hejare på att syntolka

Möjligheten att få syntolkning på matchen betyder mycket för Ann-Mari Mattson som nu bättre kan följa med i spelet.

– Kenneth är duktig på att förklara allt, säger hon.

En efter en troppar resten av gänget in och efter några minuter står de alla samlade i backen och skrattar och pratar tillsammans med Kenneth.

De nyanlända, Fjalar Nylund och Viking Björklund har varit publik på IFK:s matcher ända sedan Kenneth startade som syntolkare 2009.

– I mån av möjlighet. Jag har alltid varit intresserad av fotboll, men aldrig själv spelat, säger Viking Björklund.

Fjalar Nylund har inte alltid intresserat sig för fotboll, utan säger att han blev sportintresserad när han blev synskadad.

– Jag har varit intresserad sedan 80-talet, säger han.

Han är nöjd med sonens insatser och förundrar sig över att syntolkning på fotbollsmatcher inte erbjuds på fler ställen.

– Han är riktigt duktig, han får åka och lära dem! säger han med ett skrockande skratt.

Gruppen är ännu inte helt komplett, men klockan börjar vara slagen för match och de bestämmer sig för att söka upp sina sittplatser.

Det myllrar av förväntan inne i arenan. Platserna fylls snabbt, men mitt i i åskådardhavet står sex platser tomma. De mintgröna plaststolarna har försetts med små vita skyltar

▲ **Kenneth Nylund har syntolkat fotbollsmatcher sedan 2009. ”Det är förbannat kul! Men man måste älska fotboll, det är a och o”, säger han.**

” Han är jättebra. Han har egna synpunkter och roliga kommentarer.

där man kan läsa ”Reserverade, Ålands synskadade”.

Några meter åt vänster, uppe i ett bås med höga fönster, brukar Kenneth sitta.

– De hör vad jag säger, men jag hör inte vad de säger. Därför måste de sitta så att jag kan se dem, säger han.

En förmån att gå på match

Det är viktigt att de sitter synligt, så att Kenneth kan rycka in om headsetet inte fungerar eller om någon av de synskadade signalerar att de har något annat problem. Han kan inte sitta med dem i publiken, eftersom oljudet stör hans koncentration.

Vid sittplatserna träffar gruppen på de två saknade deltagarna, Milvi Nowak och hennes ledsagande väninna Kerstin Forsberg. Milvi kommer från Sverige och har varit sommarälänning i 20 år. Hon har följt med Ålands synskadade på fotbollsmatch tre gånger den här sommaren.

– Det är en förmån. Jag är inte med i föreningen, men jag har ändå möjlighet att gå på matcherna. Det är jätteroligt.

Hon gillar känslan av att sitta i publiken på fotbollsmatcherna och hon gillar sättet Kenneth refererar.

– Han är jättebra. Han har egna synpunkter och roliga kommentarer, säger hon med ett leende.

Några minuter kvar. Kenneth kommer och delar ut headset till alla, innan han snabbt ki-

▣ **Milvi Nowak har gått på tre fotbollsmatcher den här sommaren. Hon tycker om Kenneths sätt att referera.**

▲ **Viking Björklund och Fjalar Nylund är riktiga stammisar och går på match så ofta de hinner.**

lar uppför trapporna till sitt åskådarbås. IFK och KuPS-spelarna springer ut på planen under hejarop och viftande händer. Matchen kan börja. En röst hörs ur headseten.

Detaljerade beskrivningar

– Då kör vi igång, allt bra? Ett, två, ett, två, säger Kenneth och kikar fram i båsets fönster. Alla i gruppen räcker upp en tumme i luften och Kenneth ler, nickar och sätter sig på tillräta. Han är redo för att vara gruppens ögon på plan. Han pratar snabbt, men tydligt och refererar med koncentration och inlevelse.

– Nu far bollen rakt ut över målet, fem-sex meter på sidan.

Kenneth kan alla IFK spelarnas namn utantill, vilket förenklar refererandet. Motståndarlagets spelare får nöja sig med att benämnas med ett opersonligt ”KuPS”.

– Lyyski rullar bollen längs marken, försöker hitta en position.

Han redogör för spelarnas kroppspråk, miner och gör spekulationer utifrån sina intryck.

– Jag ser att Nurmi tar sig för höger lår, det ser inte förtroendeingivande ut. Från vad jag ser kommer han att bli utbytt.

Orden staplas på varandra, reflektioner varvas med detaljerade spelbeskrivningar.

– Wiklöf höll bollen lite för långt ifrån sig, annars riktigt bra anfall. Mer sånt.

Matchen är en riktig rysare, där inget lag gör mål under den första halvleken. Men under andra, då börjar det hetta till. IFK gör två mål, ganska nära inpå varandra.

Publiken jublar. KuPS lyckas inte komma igen och det slutar med att IFK tar hem segern. Åskådarna ställer sig upp, viftar ivrigt och hurrar. Kenneths grupp sitter kvar på sina stolar, men de är idel leenden och applåderar vilt. Ännu mer jubel.

Ett knaster i hörlurarna.

– Tack för att ni lyssnade! säger Kenneth med glad och uppspelt röst. ●

Möteskallelse

FÖRBUNDET
FINLANDS SVENSKA
SYNSKADADE

Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. kallar medlemmarna till stadgeenligt höstmöte den 17-18 november 2012 på Kylpylähotelli Yyteri i Björneborg. Mötesförhandlingarna inleds på lördag kl 13.00 och fortsätter på söndag kl 9.00 med föräntande av val. Nuläget inom de olika verksamhets-områdena och visioner för kommande år behandlas.

Vid mötet behandlas de i paragraf 7 av förbundets stadgar nämnda ärenden: verksamhetsplan för år 2013, budget för år 2013, medlemsavgift för stödjande medlemmar samt arvoden för år 2013, val av viceordförande för 2013-2014, två styrelseledamöter för 2013-2015, samt två revisorer och revisorssuppleanter för 2013. Även eventuella övriga frågor och skriftliga motioner behandlas. Deltagaravgiften är 50 euro/person vilket inkluderar resor, kost och logi. Tillägg för enkelrum 25 euro. Om man blir tvungen att annullera sitt deltagande efter att anmälningstiden gått ut uppbärs halva deltagaravgiften. Om annulleringen sker på mötesdagen uppbärs hela avgiften.

Anmälningarna skall vara centralkansliet tillhanda senast fredagen den 12 oktober 2012. Medlemmarna ombeds anmäla sig till sina respektive föreningar senast onsdagen den 10 oktober 2012, enligt följande:

Norra Österbottens svenska synskadade r.f.:

Ann-Sofie Grankulla
må-to kl 9-14
tfn (06) 723 4880, 050-379 5658

Svenska synskadade i mellersta Nyland r.f.:

Barbro Pietiäinen
må-ti kl 9.30 -13.30
tfn (09) 612 1779

Vasa svenska synskadade r.f.:

Febe Mörk
må-to kl 9-14
tfn (06) 317 0654
Svenska synskadade i

Svenska synskadade i Västnyland r.f.:

Christel Eriksson
tfn 040-745 1933

Östnyland r.f.:

Stina Roms
tfn (019) 582 514

Ålands synskadade r.f.:

Bettina Gröning
må-ti, to-fr (ej ons) kl 9-13
tfn 045-7343 8950

Åbolands synskadade r.f.:

Marita Andersson
tfn 0400-654018

Möteshandlingar på önskat medium, program för mötesdagarna och tidtabeller för de abonnerade bussarna sänds till alla anmälda.

Vi ber alla mötesdeltagare bekanta sig grundligt med mötesmaterialet på förhand!

Välkommen! – Styrelsen

TEXT OCH FOTO: FREDRIK WESTBLOM

Gemenskap ger godare mat

Det är lukten som slår dig först. Doften av hemgjord mat – av stekande kött, rotsaker, timjan och fisk – ligger tung i det lilla köket. Sju personer springer omkring varandra för att skapa en måltid tillsammans. Och trots att merparten av kockarna inte ser ett jota fungerar matlagningen över förväntan.

◀ **Tror du biffarna är klara nu? Ellen Klockars och Kaj-Ole Lindegård hjälper varandra i köket.**

TROR DU SÅSEN kokar nu? frågar Ellen Klockars av Kaj-Ole Lindegård.

Han, som ser lite bättre än Ellen, tar en titt ner i kastrullen och säger att jo, det gör den minsann.

Tillsammans tar de bort kastrullen från plattan och lägger den på matbordet. En del av måltiden är färdig.

Fem av de sju personerna i det lilla köket är gravt synskadade. Den sjätte, Britten

Nylund, är assistent åt kursledaren Carina Blom, som övervakar situationen och hjälper till där det behövs.

Blom är en av två projektledare för "Matlust för äldre," som Folkhälsan ordnar i samarbete med RAY. Den andra, Hedvig Jorpes, ordnar liknande kurser som den här i södra Finland.

– Det är däremot första gången som vi ordnar matlagningskursen specifikt åt äldre synskadade. Tidigare har det handlat om normaleende pensionärer, säger Blom.

Sju matskolor har arrangerats i Österbotten sedan projektet inleddes 2011. Allt som allt har 40 personer deltagit i matskolorna. Medelåldern bland alla österbottniska deltagare ligger på 78,8 år.

Blom har inte arbetat med synskadade tidigare och är därför glad åt Britten Nylunds assistans.

– Jag skulle inte klara det här utan henne. Det är så mycket man måste tänka på. Ingen ska bränna sig, ingen får skada sig i köket... Det är det svåraste, säger Blom.

Kursen inleds med föreläsningar. De äldre får lära sig vilken mat som är nyttig och hur man ser på innehållsförteckningen vilken produkt man ska välja.

– Så länge de äldre har hälsan i behåll klarar de av att laga maten själva. Men när hälsan börjar svikta blir det svårt att handla och laga mat. Då kan det hända att man börjar fuska, säger Blom.

I dag ska de äldre bo hemma längre än tidigare. Då måste mathushållningen också vara i skick.

Därför måste såväl skötarna som pensionärerna själva lära sig vilken mat som är nyttig och vilka matvanor som är bra för hälsan.

Till exempel får kursdeltagarna veta vilka produkter som innehåller nyttiga mjölksyre-

- ▲ **Märkningarna på äggen är informativa. Tack vare dem får man veta om hönan varit frigående eller suttit i bur. Problemet är bara att texten är så liten, säger Carina Blom.**

bakterier och vilka som hjälper mot problem som urinvägsinfektion.

Ett problem som många märker av är att det är svårt att läsa innehållsförteckningen då texten är så liten.

– Ett tips är att ni kan skriva med märkpena i stor stil på förpackningen. Ni kan också köpa självhäftande gummipluppar som ni kan sätta fast på till exempel kryddpepparkaret med hela korn. Då ser ni direkt vad som är vad, säger Blom.

Efter föreläsningen är det dags för matlagning. På menyn står köttbullar med sås, potatis och rotsaker i ugn, sallad och ungs-

stekt fisk. Till efterrätt bjuds det på jordgubbskvarv.

Söker handfasta tips

Ellen Klockars färdigställer rotsakerna medan Kaj-Ole Lindegård, som är den yngsta deltagaren, gör köttbullarna.

Varför deltar ni i kursen?

– Vi vill lära oss nya saker. Vi vill ha handfasta tips. Det är svårt att skala en potatis då man inte ser så bra längre. Det här är tredje föreläsningen och jag har redan lärt mig laga många goda maträtter, säger Klockars.

KURSEN I KORTHET

- Info om mat och hälsa
- Info om märkningar på livsmedelsförpackningar
- Info om hur man i hemmet hanterar och förvarar livsmedel
- Studiebesök till en butik
- Tips om hur man kan förenkla matlagningen
- Matlagning och middag

Hon är 87 år gammal och ser inte mycket. Därför är alla tips och råd för matlagningen välkomna.

– Det är ju åldern som ställt till det med synen. Men helt blind, det ska jag inte bli. Det har jag bestämt, säger Klockars.

Lindegård är färgblind och har tunnelseende. Han har haft dålig syn hela livet och tror det kan vara jobbigare för de som blivit synskadade på äldre dagar.

– Jag får ju vara glad för att jag ser lite i alla fall. Man vet aldrig vad som händer med ögonen, säger han.

Eftersom han är den yngsta gruppmedlemmen har han fått rollen som biträdande assistent.

Det är mycket man måste tänka på då man står i köket.

Vad är det svåraste med att laga mat som synskadad?

– Det allra svåraste är att steka maten. Där bränner jag ofta vid. Det är ju först då jag

känner doften som jag märker att något är på tok, säger Klockars.

Gemenskapen värdefull

Under kursens gång får de de äldre lära sig att äta rätt, men de får också många matnyttiga knep i köket. Maten är däremot inte det viktigaste. Gemenskapen är minst lika värdefull.

– Man har ju inte lust att laga mat då man är ensam. Direkt jag kommer hit, till de andra, blir det mycket roligare, säger Lindegård.

Medan vi talat har alla rätter blivit färdiga och kursdeltagarna sätter sig till bords. En extra plats har förberetts för reportern.

Skratten klingar över bordet. Alla njuter av maten och varandras sällskap. Planer på en matlagningsgrupp efter kursens slut börjar redan göras upp.

– Maten och gemenskapen är två sidor av samma mynt, säger Blom.

Och maten? Den smakade utmärkt. ●

▼ **Markörpenna och självhäftande gummibollar är bra hjälpmedel för matlagningsintresserade synskadade.**

▲ Nere vid stranden var det både vackert och uppfriskande. Det märkte bland andra Birger och Margareta Öster, Patrik Paulin, och Kaj-Ole Lindegård.

TEXT OCH FOTO: FEBE MÖRK

Utfärd i fagert Sydösterbotten

Tidigt på morgonen den 29 augusti stod ett gäng glada synskadade från Vasa med omnejd och väntade på att bussen skulle komma till Lyktan – vi skulle ju på utfärd!

SAMARBETET MED SIDEBY församling började med ett telefonsamtal i maj och då beslöt vi att om möjligt ordna en träff i

Sydösterbotten så länge det ännu var sommar. Sagt och gjort, distriktssekreterare Febe Mörk och diakonissan i Sideby församling,

▲ **Anita Carlström, Lilian Söderman, Barbro Puharinen och Febe Mörk trivdes i Sideby.**

Anna-Lisa Nilsson hade ivrig kontakt och det resulterade i att cirka 45 personer samlades på församlingens fina lägergård Jonnsborg, vid kusten i Sideby.

Som vanligt när vi är ute och reser var det idel glada miner och det skrattades och pratades om allt mellan himmel och jord under resans gång.

Klockan var elva då bussen stannade och vi klev ut i ett varmt, soligt och fint Sideby. Anna-Lisa Nilsson och hennes kollega Siv Hellman mötte oss, hälsade välkommen och visade oss runt.

” **Som vanligt när vi är ute och reser var det idel glada miner och det pratades och skrattades.**

Doften av fisksoppa spred sig genast när vi kom in och hungern kom krypande.

Efter avslutad jättegod lunch hade vi lite fritid och kunde bekanta oss med platsen och även med varandra.

Mona Gullmes (Folkhälsans projektdragare) kom med lämpligt program när hon ville att vi skulle röra på oss i olika jumppapass. Hon delade in oss i 4 olika grupper och ordnade olika aktiviteter i tur och ordning.

Efter detta fick vi lyssna till rehabiliteringsrådgivare Ulla-Britt Ingman med tillhörande diskussion och frågor.

Kaffet var efterlängtat och kakan som serverades med smakade utsökt.

De 12 personvågar som föreningen tilldelats utlottades också under dagen och innan diakonissan Siv Hellman hade en avslutande andakt sjöng vi några sånger tillsammans under ledning av kantor Anna-Karin Martikainen.

Febe Mörk framförde ett stort tack till Anna-Lisa Nilsson för ett fint samarbete och en underbar dag tillsammans.

Bussen, med Jalle Engblom vid ratten, styrde hemåt och alla var nöjda och glada över en mycket lyckad medlemsträff i ett sommarfagert Sideby. ●

TEXT: ROBIN SJÖSTRAND

Ny teknik skapar konstgjord näthinna

Som en filmprojektor i miniatyr. Så kunde man beskriva hjälpmedlet för blinda som nu håller på att utvecklas i USA, vid Weill Cornell Medical College i New York.

DET HANDLAR NÄMLIGEN om ett litet chip som registrerar den information som ögat normalt skulle se. Informationen överförs till en "projektor", som stimulerar

ljuskänsliga celler i näthinnan på ett liknande sätt som hos en normalt seende individ. Signalerna skickas sedan vidare till hjärnan och på så sätt skapas en bild.

” Vi har lyckats med möss och är inte långt ifrån att lyckas med människor.

Syn uppstår i hjärnan när ljuset faller på fotoreceptorer på näthinnans yta. Näthinnan processerar då signalerna från fotoreceptorerna och omvandlar dem till en kod med nervimpulser

– Inte nog med att ett stort antal celler måste stimuleras, de måste dessutom stimuleras med rätt kod – samma kod som näthinnan normalt använder för att kommunicera med hjärnan, säger doktor Sheila Nirenberg, forskaren som är ansvarig för projektet.

Det var den upptäckten som gjorde att forskarteamet kom på rätt spår. Tidigare forskargrupper har jobbat med att stimulera de skadade receptorerna i näthinnan, för att få den att fungera igen. Det har lett till dagens proteser som kan hjälpa blinda se ljus och vissa konturer.

Doktor Nirenbergs protes ersätter den skadade näthinnan och stimulerar som kan föra syninformationen vidare till hjärnan. Ärftliga näthinneförändringar så som retinitis pigmentosa, Ushers syndrom och retinoschisis ger alla upphov till att näthinnsas yttre synreceptorer skadas och förstörs. Däremot bevaras ganglioncellerna, som är kontakten och synförmedlaren mellan näthinnan och hjärnan, och det är där som forskarteamet nu gör framsteg.

Det finns ett krux. Hittills har man bara lyckats återskapa synen hos möss, och de har

en annan kod i näthinnan än människan.

– Vi lever i en spännande tid. Vi har lyckats med möss och vi är inte långt från att lyckas med människor, säger doktor Nirenberg.

Hur exakt protesen är återstår ännu att se, men de data som forskarteamet har fått fram visar positiva resultat. Det som står klart är åtminstone att blinda möss, som tidigare varit seende, har kunnat följa rörliga objekt med blicken och klarat av att navigera sig tack vare protesen.

– Det här är den första protesen som kan lyckas med att återskapa synen, eller åtminstone en stor del av synen, tack vare en kod som vi har utvecklat.

Koden skiljer den nya protesen från tidigare försök i samma banor. I dagsläget har forskarteamet, förutom möss kod också lyckats återskapa apors kod, vilket betyder att man är närmare en protes som kan hjälpa människor.

Men innan en sådan är ute på marknaden blir det mera tester – nu på människor.

Men doktor Nirenberg tror att det ska gå smidigt, då liknande genterapikomponenter med lyckat resultat har testats tidigare för andra näthinnesjukdomar.

– Allt har varit så spännande hittills. Jag bara väntar på att få ta den här tekniken till patienterna.

För tillfället kan den utvecklade tekniken bara användas på de som blivit blinda genom att näthinnan skadats.

Skador på synnerven är åtminstone ännu i dag ett hinder för att protesen ska kunna funka.

Källa: Weill Cornell Medical College

Läs mer (på engelska):

http://weill.cornell.edu/news/releases/wcmc/wcmc_2012/08_13_12.shtml

Till min långtida kompis

Du har varit min kompis i närmare ett halvsekel. Den första kontakten knöts i ett butikscenter en vacker sommardag. Vi fattade tycke för varandra och blev oskiljaktiga vänner.

Vi susade fram på sandvägar kantade av hundfloka, prästkrage och blåklocka. I backarna lyste det rött av smultron. Sädesfälten böljade sig för den ljumma vinden. När någon annan trafikant passerade hamnade vi i ett dammoln och måste stanna. Det var en riktigt gammaldags sommar.

Semestern tog dock slut. Du fortsatte med att följa med till jobbet. Du väntade på mig som en trogen hund. Efter arbetsdagens slut åkte vi i sakta mak hemåt.

Så fortgick det hela hösten. När de första snöflingorna föll ville du inte gå ut. Du föredrog att gå i ide under vintermånaderna. Jag fick ensam halka mig fram till jobbet.

Nästa vår fortsatte vår samvaro. Vi gjorde längre och längre utflykter. I bland orkade vi inte ta oss hem för egen maskin. Åren gick och båda samlade vi på årsringar.

En dag stod vi vid ett vägskäl. Jag hade fått ett besked och var tvungen att säga att våra vägar måste skiljas. Du var ännu vid full vigör. Det var inte längre rätt att jag rörde mig i ditt sällskap. Man måste tänka på sina medtrafikanter och vi kunde råka ut för en ödesdiger olycka.

Du bodde i bottenvåningen i samma hus. Jag tittade till dig i början. Småningom blev våra sammanträffanden glesare och glesare. När jag senast tog en titt på dig, var det som om luften gått ur dig. Du såg skamfilad ut och visst hade du fått några rostfläckar. En dag kom skrotbilarna Romulus och Jonas till byn. Jag tänkte att du kanske kunde åka med. Modet svek.

Man kan väl inte föra sin blåa Tunhuri cykelkompis till soptippen? ●

VIVA HOLM

AKTUELLT

Allt fler kan delta i rehabiliteringskurser som ordnas av FPA

PERSONER ÖVER 65 år får bättre möjligheter att delta i FPA-rehabilitering. I fortsättningen kan också den som närstående-vårdaren sköter delta i rehabiliteringskurser för närståendevårdare.

FPA reviderar och förenhetligar kvalitetskraven för de sjukdomsgruppspecifika rehabiliteringskurserna tillsammans med sakkunniga inom hälso- och sjukvården.

Möjligheterna för personer över 65 år att delta i FPA-rehabilitering som ordnas i form av kurser förbättras eftersom åldersgränsen för flera kurser har höjts eller slopats helt. Till exempel personer med minnessjukdomar kan delta i rehabilitering fram till 75 års ålder.

Också den som närstående-vårdaren sköter kan delta i kurser för närståendevårda-

re. Det blir lättare för närståendevårdaren att delta i en kurs, när han eller hon inte behöver skaffa en vårdplats för den anhöriga.

Nytt för år 2013 är rehabiliteringskurser som planerats för unga personer i åldern 16–30 år med psykiska störningar. Syftet med kurserna är att stödja studie-, arbets- och funktionsförmågan. Från början av nästa år sammanslås rehabiliteringskurser som riktar sig till liknande sjukdomsgrupper. I fråga om vissa sjukdomsgrupper övergår man till rehabilitering som genomförs i form av individuella perioder.

Från och med 2013 inleds de reviderade kurstjänsterna inom bland annat följande grupper: stroke, autism, Aspergers syndrom, ADHD, andningsorganens sjukdomar, ledinflammation hos barn, diabetes, minnessjuk-

domar, närståendevårdare, fibromyalgi, rörelsestörningar, led- och ryggradsreumatism, hjärtsjukdomar, cancersjukdomar hos vuxna, sömnapné, narkolepsi, kurser för personer med utmattningssymtom och mentala problem samt MS.

För de flesta klienter finansieras rehabiliteringen av medlen för rehabilitering enligt prövning. FPA kan bevilja rehabilitering enligt prövning inom ramen för de anslag som riksdagen årligen beviljar.

Finansieringen har ökat för 2013 vad gäller bl.a. kurser för personer med stroke, Aspergers syndrom, ADHD, autism, mentala problem, rörelsestörningar samt kurser för närståendevårdare och äldre multisjuka. ●

KÄLLA: SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

Proposition om inbesparingar i sjukförsäkringsutgifterna till riksdagen

ENLIGHET MED REGERINGS-PROGRAMMET och rambeslutet från april föreslår regeringen inbesparingar på 153 miljoner euro i statens sjukförsäkringsutgifter. Av summan utgör läkemedelsersättningarnas andel 113 miljoner, resekostnadernas andel 20 miljoner och andelen för FPA-ersättningar för anlitaandet av privata hälsovårdstjänster 20 miljoner euro. Samtidigt skulle systemet med FPA-ersättningar förenklas.

Regeringen överlämnade sin proposition om genomförandet av inbesparingarna till riksdagen den 17 september. Propositionen hänför sig till budgetförslaget för år 2013. Avsikten är att lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2013, men en del av ändringarna av läkemedelsersättningarna skulle verkställas först i början av 2013. Utgifterna för läkemedelsersättningar skulle minskas genom att både priserna på läkemedel och FPA-ersättningarna till patienterna skulle sänkas. Situationen för patienter med höga läkemedelskostnader skulle underlättas genom en sänkning av årssjälvrisk (det s.k. kostnadstaket).

På basis av sjukförsäkringen får patienterna en del av kostnaderna för läkarordi-

” På basis av sjukförsäkringen får patienterna en del av kostnaderna för läkarordinerade läkemedel ersatta

nerade läkemedel ersatta i form av grundersättning eller specialersättning. Grunderättningen skulle sjunka från nuvarande 42 till 35 procent. Om ett läkemedel har godkänts som specialersättningsgillt är FPA-ersättningen för närvarande antingen 72 eller 100 procent. Den högre specialersättningen skulle kvarstå på tidigare nivå, men den lägre skulle sänkas till 65 procent. För majoriteten av finländarna skulle förändringen i läkemedelskostnaderna uppgå till mindre än tio euro per år.

Efter att kostnadstaket har nåtts är självrisk för receptbelagda läkemedel endast 1,50 euro per inköpstillfälle. För att underlätta situationen för personer med höga läkemedelskostnader skulle kostnadstaket sänkas till 670 euro.

Läkemedelspriserna skulle sänkas genom att partipriserna för läkemedel som inte omfattas av referensprissystemet skulle minskas med fem procent. Sänkningen av

läkemedelspriserna skulle delvis kompensera patienterna för den minskade ersättningsprocentsatsen, eftersom ersättningen och självriskerna skulle räknas utgående från det nedsatta priset.

På basis av sjukförsäkringen ersätts resekostnader som en patient orsakas av resor till läkare, sjukhus eller rehabilitering.

Patienten betalar endast en självrisk per resa. Självrisk per resa skulle stiga med 5 euro, dvs. från 9,25 euro till 14,25 euro.

Resekostnaderna har också en årssjälvrisk (ett s.k. kostnadstak), som motsvarar kostnaderna för 17 enkelresor. Kostnadstaket skulle alltså nås på basis av kostnaderna för 17 enkelresor och skulle således öka från 157,25 till 242,25 euro. Självriskandelarna justerades senast 2001 även om resekostnaderna har ökat med cirka tio procent per år. ●

KÄLLA: EC.EUROPA.EU

Finland med i Unescos konvention om immateriellt kulturarv

REGERINGEN FÖRESLOG PÅ måndagen att riksdagen godkänner Unescos allmänna avtal om tryggnad av det immateriella kulturarvet.

Syftet med konventionen är att främja tryggnaden av det immateriella kulturarvet som en källa för kulturell mångfald och kreativitet samt identitetsmässig och kulturell kontinuitet. Målet är att Finland verkställer avtalet under 2013

I det allmänna avtalet avses man med immateriellt kulturarv sedvänjor, framställningar, uttryck, kunskap, färdigheter som lokalsamhällen, grupper och enskilda personer erkänner som en del av sitt kulturarv, samt de tillvägagångssätt som används för att förmedla dessa.

Syftet med konventionen är att främja tryggnaden av det immateriella kulturarvet, säkerställa att berörda lokalsamhällens, grupper och enskilda personers immateriella kulturarv respekteras, höja medvetandet på lokal, nationell och internationell nivå om det immateriella kulturarvets betydelse. Därigenom vill man även främja den ömsesidiga

förståelsen samt erbjuda internationellt samarbete och bistånd.

Konventionen förutsätter att parterna vidtar åtgärder i enlighet med konventionens bestämmelser, däribland bevarande, identifiering och dokumentering av och förteckningar över det immateriella kulturarvet samt forskning, skydd och bistånd i syfte att främja det immateriella kulturarvet.

Därutöver ska parterna erbjuda utbildning och forskning i det immateriella kulturarvet samt främja samarbetet mellan olika aktörer nationellt och internationellt.

Konventionen trädde i kraft 2006, efter att 30 stater som är medlemmar i Unesco hade satt den i kraft. Hittills har konventionen ratificerats av 143 länder, inklusive flera europeiska länder och de nordiska länderna förutom Finland.

Propositionen hänför sig till regeringens budgetproposition för 2013 och avses bli behandlad i samband med den. ●

KÄLLA: UNDERVISNINGSOCH KULTURMINISTERIET

Hauska nähdä!-kampanjen drar igång

Synskadades centralförbund ordnar Hauska nähdä!-kampanjen på 15 orter i hela Finland.

Kampanjen ordnas i november och syftet är att hitta de 70 000 synsvaga i landet som inte tidigare har sökt sig till eller fått betjäning för synskadade.

Vid träffarna berättar experter om de vanligaste ögonsjukdomarna och hur man behandlar dem.

Det bjuds också på information om rehabilitering, tjänster och ekonomiskt stöd för dem som har blivit synskadad, antingen av sjukdom eller en olycka.

Dessutom får man under de olika sammankomsterna prova på olika hjälpmedel som används av synskadade.

Kampanjen syns i Åbo 8.11, i Helsingfors 14.11 och i Vasa 15.11. ●

KÄLLA:
NKL.FI

Lidl delade ut blodtrycksmätare och förstoringsglas

LIDL FINLAND DELAR ut 200 talande blodtrycksmätare och 300 förstoringsglas till synskadade runt om i Finland. Största delen delas ut genom de olika finskspråkiga distriktsföreningarna. Också FSS fick en del av donationen. Donationen är en del av De Blindas Vänners hälsokampanj som fick sin början i somras när föreningen delade ut över 1400 talande vågar.

Distriktsföreningarna kommer att dela ut de donerade blodtrycksmätarna och förstoringsglasen till de medlemmar som är i behov av dessa. Antalet donerade hjälpmedel som varje förening får bestäms av medlemsantalet. FSS förfogar nu över 13 blodtrycksmätare och 17 förstoringsglas som kommer att delas ut till behövande medlemmar.

Vissa av förstoringsglasen är utrustade med lampa och vissa har en ställning för långvarigt läsande.

Med de talande blodtrycksmätarna vill De Blindas Vänners och Lidl Finland främja synskadades hälsa och välmående, samt förebygga sjukdomar. Högt blodtryck är en sjukdom som smyger sig fram, men som kan orsaka stroke och hjärtinfarkter hos den som lider av det.

De talande blodtrycksmätar

na gör det möjligt för synskadade att ta sitt blodtryck utan hjälp.

Blodtrycket kan då mätas regelbundet enligt instruktionerna. På det här sättet kan man också följa upp resultatet av en medicin mot just högt blodtryck.

Antalet utdelade blodtrycksmätare respektive förstoringsglas per distrikt:

Etelä-Savon Näkövammaiset 7/9

Helsingin ja Uudenmaan

Näkövammaiset 36/48

Kaakkois-Suomen Näkövammaiset 11/14

Kainuun Näkövammaiset 5/6

Keski-Suomen Näkövammaiset 12/15

Lapin Näkövammaiset 6/8

Pohjanmaan Näkövammaiset 15/19

Pohjois-Karjalan Näkövammaiset 9/12

Pohjois-Pohjanmaan

Näkövammaiset 10/13

Pohjois-Savon Näkövammaiset 13/17

Päijät-Hämeen Näkövammaiset 8/11

Satakunnan Näkövammaiset 9/11

Tampereen seudun

Näkövammaiset 20/26

Varsinais-Suomen Näkövammaiset 11/14

Förbundet Finlands Svenska Synskadade 13/17

Synskadade lyckas som företagare

Det är lika vanligt att synskadade väljer att bli egenföretagare, som att normaleende blir det.

Bland synskadade i arbetsför ålder är ungefär 13% egenföretagare, vilket är samma mängd som hos resten av befolkningen.

Synskadades Centralförbund stöder företagare genom att ge råd och skola, samt ordna gemensamma tillfällen för samvaro. I höst ordnas synskadades företagardagar i Tammerfors, Kuopio och Uleåborg.

Dagarnas tema är företagarnas välmående och arbetsförhållanden, då en synskadad alltid innebär extra jobb. För att minska på bördan är det viktigt att få företagarens omgivning att bli så hinderfri som möjligt, bland annat med hjälpmedel och genom att lösa problem med förflyttning.

Har du funderingar kring egenföretagande kan du alltid vända dig till Centralförbundets arbetstjänst, där målet är att ge synskadade arbetsmöjligheter och en förbättrad arbetssituation. ●

KÄLLA: NKL.FI

VSS firar 40-årsjubileum!

Distriktsföreningen Vasa Svenska Synskadade r.f. firar 40-årsjubileum lördagen den 13 oktober klockan 18 i Stora församlingssalen, Skolhusgatan 28 i Vasa.

Festtal av FSS ordförande Bengt Ahlvik.
Utgivning av 40-årshistorik.
Musik av Tor Hanner och Los Blindos.
Utdelning av förtjänsttecken.
Servering.

Alla hjärtligt välkomna!

För serveringens skull önskas anmälan senast 4.10 före kl.14 till kansliet, tfn 06-317 0654 eller 045-321 3320 eller per e-post: vasasynskadade@netikka.fi.

AKTUELLT I DISTRIKEN

Vasa Svenska synskadade

Verksamheten på verksamhetscentret Lyktan:

Stolgymnastiken med Gun Haldin som ledare inleddes onsdag 19.9 kl.13 på Lyktan. Alla tidigare medlemmar och även nya hälsas hjärtligt välkomna till en aktivitetsstund på Lyktan med tillhörande kaffestund!

Punktskriftsträff med både elever och lärare torsdag 29.9 kl.10 och därefter fortsätter punktskriften enligt överenskommelse med lärare och elever. Boccia spelas denna höst på Keskuskoulu, med start onsdag 5.9 och därefter varannan onsdag om inget annat meddelas. Vi träffas först på Lyktan kl.17.30.

Trivselcafé MIMOSEL i samarbete med Folkhälsan

startar tisdag 25.9 kl.13. och fortsätter sen varannan tisdag med Marita Koskinie-mi och Maj-Britt Aspö som ledare. OBS! -> den ändrade dagen!

Måndag 1.10 kl.10-16 deltar föreningen i Seniorernas Friskvårdsmässa i Botniahallen och då är Lyktan stängd. Välkommen med alla som vill, vi har ett eget bord i hallen och både distriktssekreterare Febe Mörk och rehabiliteringsrådgivare Ulla-Britt Ingman finns på plats hela dagen.

Vita käppens dag uppmärksammas som vanligt måndag 15.10 – programmet ännu oklart men följ med i föreningsspalten och lyssna på medlemsbandet för mera info.

Reservera fredagskvällen den 9.11 kl.19 för ett besök

på Wasa Teater. Vi har bokat 15 platser och vi ser musikalerna Next to normal som spelas hela hösten på stora scenen.

Följ med infon i föreningspalten i Vasabladet och Sydösterbotten!

Överloppsmaterial till vår fadderbarnsverksamhet! Om du har vita käppar eller andra hjälpmedel som du inte använder mera får du skänka dem till oss i Vasa.

Vi skickar dem sen vidare till vår fadderbarnsverksamhet, Blindskolan i Lushoto, Tanzania. Barnen där har inga som helst hjälpmedel att tillgå.

Ta kontakt med Febe under kontorstid för mera info. Alla anmälningar görs till distriktssekreterare Febe Mörk på tfn 06-317 0654 eller 045-321 3320 må-to kl. 9-11 eller per e-post: vasasynskadade@netikka.fi. Kansliet är öppet må-to kl.9-14.

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland

Vattenjumpan har börjat Nya simmare ryms med i gruppen. Anmäl dig till kansliet

Den 1.10 går vi till restaurang Salve klockan 14 för att äta Helsingfors bästa strömming och potatismos Adressen är Sandvikskajen 11

Den 8.10 sjunger vi allsång med Marita vid pianot. 10-åriga Leevi spelar cello för oss

Den 15.10 firar vi vita käppens dag

Den 18.10 kl.17.30 lagar vi mat i Hasses Hörna här på Hörnan

Den 22.10. fortsätter vi med boken.

Notera reda nu att stadgeliga höstmötet hålles den 10.11.kl.10 på Hörnan Paris

gränden 2 A 3 .

Mera om vårt program finns på de kommande medlemsbanden, så lyssna på dem! Vi träffas på Hörnan! Kansliets öppethållningstider: må-ti 9.30 – 13.30 Tel. 09-612 1779

Norra Österbottens Svenska Synskadade

Bowlinggruppen tränar varje måndag kl 12.30 - 14 på Idrottsgården i Jakobstad. Vattengymnastiken på Öst-anlid i samarbete med Folkhälsan hålls på onsdagar, grupp 1 kl 11.45 och grupp 2 kl 12.30.

Avslappnings- och balanskursen med Peter Appel hålls på torsdagar kl 10.30 - 12.00 på Fyren.

Herr-Mimosel gruppen inleder sin verksamhet onsdagen 3.10 kl 14 på Fyren. Bo-Erik Enell fungerar som ledare.

Mimosel för damer träffas 10.10 kl 13 på Fyren.

Ann-Mari Ekstrand hälsar även nya deltagare välkomna med!

Mimosel-gruppen i Karleby samlas med Monica Bergdahl på Emeliehemmet tisdagen 16.10 kl 14.

Vi uppmärksammar Vita Käppens Dag måndagen 15.10 och ordnar en föreningsträff på Fyren kl 18.30. I samband med träffen delar vi ut personvågarna, som De Blindas Vänner donerat. Vår förening har tilldelats 18 st, den som önskar få en våg ska anmäla sitt intresse till Ann-Sofie Grankulla, tel 7234 880 / 050-3795 658 senast 10.10.

Välkomna med i vår verksamhet och en fin höst önskar vi alla läsare! NÖSS styrelse och Ann-Sofie

Svenska Synskadade i Västnyland

Svenska synskadade i Västnyland rf inbjuder till ÖPPET HUS i Lyan må. 15 okt.2012 kl. 10-14.00 på 'Vita käppens dag' med utställning och demonstration av moderna hjälpmedel.

Rehabiliteringsrådgivarna Britta Nyberg och Catrin Kotka från FSS samt konsulent Barbro Nordqvist från 'Näköpieste' förevisar och ger råd om synhjälpmedel. Information och kaffeservering. Låt budet gå vidare, ta med Din vän! Välkommen till Prästängsgatan 12 i Ekenäs.

Under Blindveckan, to. 15 nov. 2012 kl. 18.00 inbjuder vi till en TEATER-FÖRESTÄLLNING i Församlingshemmet i Ekenäs, adress Larssonsvägen 1.

Skådespelarna Johanna af Schultén och Henrik Grönroos spelar situationer ur synskadades vardag. Psykolog Thomas Londén medverkar. Föreställningen tar c:a 2 h inklusive paus för kaffe.

Transport ordnas enligt rutten Ingå-Svartå-Karis-Ekenäs och enligt rutten Hangö-Ekenäs.

För bussreserveringens och trakteringens skull behöver vi få Er mälan senast 8 nov. till E.Hanner tfn 050-595 4946 el till B.Nordström tfn 044-336 8060. Deltagandet är kostnadsfritt. Hjärtligt välkommen!

Nästa månadsträff infaller lördagen den 13 oktober kl. 13.00 i Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs.

Hjärtligt välkommen till samvaron över kaffet och ta del av rehabiliteringsrådgivare Britta Nybergs information om utlåningen av vår läs-TV och andta aktuella frågor.

Transport som tidigare.

Anmäl Dig senast to. den 11 okt.-12 till Eeva Hanner, tfn 050-595 4946 el till Birgitta Nordström tfn 044-336 8060. Styrelsen.

Svenska synskadade i Östnyland

Svenska Synskadade i Östnylands oktobermånadsträff är lördagen den 20.10 kl 13.00 på Kajutan,

Ågatan 33, Borgå. Gun Andersson från Folkhälsan berättar om beröring.

Lovisaborna kontakta Rose-Marie för taxiresan tel. 533 467.

Välkommen med!

Ålands Synskadade

Lördagen den 13 oktober firar vi föreningens 40-års Jubileum på Ankaret.

Höstens första Bingo på Ankaret börjar den 17 september, för fler frågor ring Ann-Mari Mattsson på tel. 38824.

Torsdagarnas Boccia-spelning på Ankaret kl. 12-15 , frågor ring Fjalar Nylund på tel. 21882.

Fredagarnas simning på Folkhälsans Allaktivitetshus kl. 13-14 börjar den 24 augusti.

Syntolkningen fortsätter som vanligt med teaterbesök, bio-besök och fotbollsmatcher på Wiklöf Holding Arena. Har du önskemål gällande syntolkade aktiviteter hör av dig till styrelsen eller vikarierande organisationssekreterare Bettina Gröning.

Behöver du ledsagare? Föreningen har flera utbildade ledsagare. Kontakta organisationssekreterare Bettina Gröning ifall du behöver en ledsagare eller vill få mer information gällande hur allt går till.

.....

Prenumerationsavgifter
Taltidningens avgift är för
ordinariemedlem, helår 100
€ och halvår 70 €, som icke
medlem och helår är avgiften
120 € och halvår 80 €. Har
du inte taltidningen ännu,
kontakta Bettina Gröning på
tel. 04573438950 eller aland.
syn@aland.net

.....

Kontaktuppgifter!
Vikarierande organisations-
sekreterare, Bettina Gröning
finns anträffbar på Ankaret,
Johannebovägen 7 måndag
– tisdag kl.9.00 – 13.00 och
på HandiCampen, Skarpans-
vägen 30 torsdag – fredag
kl.9.00 – 13.00.
Telefonuppgifter
Ankaret, tel. 018-19670
HandiCampen, tel. 018-527
362
Mobil: 0457 34 38 950
E-post: aland.syn@aland.net
Hemsida: www.handicam-
pen.ax/syn

Organisationssekreterare
Bettina Gröning

● ● ● ● ● ● ● ●

Åbolands Synskadade

Styrelsen konstaterade på
sitt sammanträde den 13

september att Håkan Ström
avgår ur styrelsen.
Därefter beslöt styrelsen
anställa Håkan Ström som
föreningens distriktskoo-
rdinator från och med den
17.9.2012.

.....

Föreningen ordnar en hjälp-
medelsmessa i Åbo den 31
oktober detta år. Vi har inbju-
dit företaget Näköpiste Polar
Print Oy som är expert på
hjälpmedel för synskadade.
Vi ser fram emot att

Du kommer till mässan i
sällskap med anhöriga och/
eller vänner. ifall Du själv inte
har möjlighet att komma så
upplever vi det positivt ifall
Du ändå ber någon annan
komma för att ta reda på
vilka alla hjälpmedel det finns
som Du kan ha nytta av!

Till mässan inbjuder vi även
FSS r.f., Åbolands taltidning,
representanter för FPA och
för kommunernas social-
byråer. Med är också andra
handikappförbund.

Hur skall Du komma till och
från Åbo?

Föreningen ordnar subven-
tionerade busstransporter
från och till vårt verksam-
hetsområdes olika hörn. Med
i bussen får Du ta Din ledsa-
gare, anhöriga och vänner.
Ifall Du bor så att Dina för-
bindelser till Din skärgårdsö
är sådana att Du inte kan

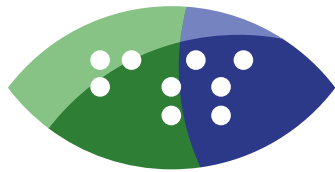
resa av och an under samma
dag har vi möjlighet att er-
bjuda Dej och Din ledsagare
övernattnig, också det till
subventionerat pris.

Hjälpmedelsmässan finns i
Alexandrasalen vid Universi-
tetsgatan 19 B 3 i Åbo. Salen
finns bakom Ortodoxa kyr-
kan. Mässan är öppen från
kl.11.00 till kl.19.00
Lunch finns att köpa och för-
stås också kaffe med dopp!

Vi återkommer närmare
mässan gällande hur man
anmäler sig till transporter.
Vi kommer också att gå ut
med info om mässan i radio
och press och på Medlems-
bandet.
Med varma hälsningar från
styrelsen!

Anmäl dig till någon av föl-
jande personer före 10 juli:
Marita Andersson telefon
0400654018 eller Gun Frö-
berg telefon 0408336630 el-
ler Birgitta Storbacka telefon
0405867179.

Med glada sommarhälsning-
ar till alla läsare från styrel-
sen! ●

FÖRBUNDET
FINLANDS SVENSKA
SYNSKADADE

**Vad tycker DU om
läsbarheten i nya FS?
Feedback mottages med
tacksamhet.**

**Skicka dina synpunkter till
chefredaktören via mail:
robin.sjostrand@fss.fi**

